

बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण (संशोधन सहित) आदेश २०६४

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०६४/०४/०७

संशोधन मिति:

पहिलो संशोधन आदेश: २०६५/१०/२०

दोस्रो संशोधन आदेश: २०६७/०१/०६

तेस्रो संशोधन आदेश: २०७०/१०/२७

चौथो संशोधन आदेश: २०७४/०३/०५

दैवी प्रकोप (उद्धार) ऐन, २०३९ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यस आदेशको नाम “बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण आदेश, २०६४” रहेको छ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा -

(क) “ऐन” भन्नाले दैवी प्रकोप (उद्धार) ऐन, २०३९ सम्झनु पर्छ ।

(ख) “पन्छी” भन्नाले कुखुरा, हाँस र जुनसुकै प्रकारका पाल्तु वा जंगली चरा जाति सम्झनु पर्छ ।

(ग) “पन्छीजन्य पदार्थ” भन्नाले पन्छीको मासु, अण्डा, हाड, छाला, प्वाख^१ र भुत्ला, सुली, सोत्तर वा पन्छीबाट उत्पादन गरिने अन्य प्रशोधित वा अप्रशोधित सामग्री सम्झनु पर्छ ।

---

^१ पहिलो संशोधनद्वारा थप

(घ) “पन्छी उत्पादन सामग्री” भन्नाले पन्छीपालनमा प्रयोग वा उपयोग हुने^२ जैविकपदार्थ, दाना, दानामा मिश्रण गरिने सामग्री, यस्ता सामग्री भण्डारण गर्ने साधनहरू सम्झनु पर्छ र सो शब्दले उत्पादनमा प्रयोग हुने बोरा, क्रेट, भाँडाकुँडा तथा औजार समेतलाई जनाउछ ।

^३(ङ) “बर्ड फ्लु रोग” भन्नाले विश्व पशु स्वास्थ्य सङ्गठन (OIE) ले नोटिफायवल एभियन इन्फ्लुएन्जा भनी तोकेको भाइरसको सब-टाइपबाट उत्पन्न हुने रोग वा संक्रमण सम्झनु पर्छ ।

(च) “मन्त्रालय” भन्नाले^४ “पशुपन्छी विकास मन्त्रालय” सम्झनु पर्छ ।

(छ) “विभाग” भन्नाले पशु सेवा विभाग सम्झनुपर्छ ।

(ज) “प्राविधिक समिति” भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन गरिएको प्राविधिक समिति सम्झनुपर्छ ।

^५(झ) “प्रयोगशाला” भन्नाले विभाग अन्तर्गतका पशु वा पन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला सम्झनुपर्छ र सो शब्दले मन्त्रालयले तोकेका अन्य प्रयोगशालालाई समेत जनाउँछ ।

३. प्राविधिक समिति:

(१) बर्ड फ्लु रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्नको लागि प्रत्येक जिल्लामा बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण प्राविधिक समिति रहनेछ ।

^२ पहिलो संशोधनद्वारा थप

^३ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित

^४ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित

^५ चौथो संशोधनद्वारा थप

- (२) ^६"उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष तथा सदस्य रहेछन् :-
- (क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी - अध्यक्ष
(ख) स्थानीय विकास अधिकारी - सदस्य
(ग) प्रमुख, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय - सदस्य
(घ) प्रमुख, पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय वा चेकपोष्ट - सदस्य
(ङ) प्रमुख, जिल्लास्थित नेपाली सेना - सदस्य
(च) प्रमुख, जिल्ला प्रहरी कार्यालय - सदस्य
(छ) प्रमुख, जिल्लास्थित सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल - सदस्य
(ज) प्रतिनिधि, वन्यजन्तु संरक्षण निकाय - सदस्य
(राष्ट्रिय निकुन्ज, आरक्ष)
(झ) समितिले तोकेको गाउँपालिका वा - सदस्य
नगरपालिकाको अध्यक्ष वा प्रमुख
(ञ) प्रतिनिधि, नेपाल मेडिकल एसोसिएशन - सदस्य
(ट) प्रतिनिधि, नेपाल भेटेरिनरी एसोसिएशन - सदस्य
(ठ) प्रतिनिधि, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी - सदस्य
(ड) प्रतिनिधि, नेपाल पाराभेटेरिनरी एण्ड लाइभष्टक - सदस्य
एशोसिएसन
(ढ) जिल्ला मासु व्यवसायी संघ वा मासु - सदस्य
व्यवसायीको प्रतिनिधि
(ण) जिल्ला कुखुरा पालक वा कुखुरा - सदस्य
पालन व्यवसायीको प्रतिनिधि, एकजना
(त) जिल्लास्थित उपभोक्ताको हक, अधिकारको - सदस्य
क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्थाका सदस्यहरू

६ चौथो संशोधनद्वारा संशोधित

मध्येबाट अध्यक्षले तोकेको एकजना

- (थ) प्रतिनिधि, पशुपन्छी बजार व्यवस्थापन समिति - सदस्य
(द) प्रमुख, जिल्ला पशु सेवा कार्यालय - सदस्य-सचिव

^७(२क) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि प्राविधिक समितिले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित क्षेत्रका^८ "बढीमा ३ जना" विशेषज्ञ तथा सरोकारवालालाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

^९(२ख) दफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिको सचिवालय जिल्ला पशु सेवा कार्यालयमा रहने छ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको प्राविधिक समितिले बर्ड फलु रोगको रोकथाम, नियन्त्रण तथा क्षतिपूर्ति सम्बन्धी आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण काम गर्नेछ ।

^{१०}३क. क्षेत्रीय बर्ड फलु रोग नियन्त्रण समन्वय समिति:

(१) बर्ड फलु रोगको रोकथाम र नियन्त्रणको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक विकास क्षेत्रमा क्षेत्रीय बर्ड फलु रोग नियन्त्रण समन्वय समिति रहनेछ ।

---

^७ पहिलो संशोधनद्वारा थप

^८ चौथो संशोधनद्वारा थप

^९ पहिलो संशोधनद्वारा थप

^{१०} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु रहनेछन्:
- (क) क्षेत्रीय प्रशासक - अध्यक्ष
- (ख) क्षेत्रीय सुरक्षा प्रमुख (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, ^{११}सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल) - सदस्य
- (ग) क्षेत्रीय निर्देशक, क्षेत्रीय वन निर्देशनालय - सदस्य
- (घ) क्षेत्रीय निर्देशक, क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय - सदस्य
- (ङ) क्षेत्रीय निर्देशक, क्षेत्रीय स्वास्थ्य निर्देशनालय - सदस्य
- (च) प्रमुख, पशु क्वारेन्टाईन कार्यालयहरु - सदस्य
- ^{१२}(च) प्रमुख, क्षेत्रीय पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला - सदस्य
- (छ) क्षेत्रीय निर्देशक, क्षेत्रीय पशु सेवा निर्देशनालय - सदस्यसचिव
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि क्षेत्रीय बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण समन्वय समितिले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित क्षेत्रका^{१३} "बढीमा २ जना" विशेषज्ञ तथा सरोकारवालालाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- ^{१४}"३ख. केन्द्रीय बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण समन्वय समिति :
- (१) बर्ड फ्लु रोगको रोकथाम र नियन्त्रण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन केन्द्रीय बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण समन्वय समिति रहनेछ ।

^{११} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित

^{१२} चौथो संशोधनद्वारा थप

^{१३} चौथो संशोधनद्वारा थप

^{१४} चौथो संशोधनद्वारा थप

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष तथा सदस्य रहनेछन्:

(क) महानिर्देशक, पशु सेवा विभाग	- अध्यक्ष
(ख) उपमहानिर्देशक, पशु सेवा विभाग	- सदस्य
(ग) कार्यक्रम निर्देशक, पशु उत्पादन निर्देशनालय	- सदस्य
(घ) कार्यक्रम निर्देशक, पशु सेवा तालिम तथा प्रसार निर्देशनालय	- सदस्य
(ङ) कार्यक्रम निर्देशक, पशुपन्छी बजार प्रवर्द्धन निर्देशनालय	- सदस्य
(च) प्रमुख, राष्ट्रिय पशु विज्ञान अनुसन्धान प्रतिष्ठान	- सदस्य
(छ) प्रमुख, इपिडेमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा, स्वास्थ्य सेवा विभाग	- सदस्य
(ज) प्रमुख, केन्द्रीय पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला	- सदस्य
(झ) प्रमुख, केन्द्रीय पशु क्वारेन्टाईन कार्यालय	- सदस्य
(ञ) प्रमुख, राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	- सदस्य
(ट) प्रमुख, भेटेरिनरी इपिडेमियोलोजी केन्द्र	- सदस्य
(ठ) प्रमुख, भेटेरिनरी जनस्वास्थ्य कार्यालय	- सदस्य
(ड) प्रमुख, राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार केन्द्र	- सदस्य
(ढ) प्रतिनिधि, नीति, पशु स्वास्थ्य तथा नियमन महाशाखा, पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	- सदस्य
(ण) प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय	- सदस्य
(त) कार्यक्रम निर्देशक, पशु स्वास्थ्य निर्देशनालय	- सदस्य-सचिव

^{१५}(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले आवश्यक देखेमा सम्बन्धित क्षेत्रका बढीमा तीन जना विशेषज्ञ तथा सरोकारवालालाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

^{१६}(४) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिको सचिवालय पशु स्वास्थ्य निर्देशनालयमा रहनेछ।

४. सम्भावित संकटग्रस्त क्षेत्रको घोषणा:

^{१७}(१) कुनै पन्छी, पन्छी फार्म, ह्याचरी, बजार वा खोर जस्ता ठाउँमा बर्ड फ्लु रोग भएको शंका लागेमा वा त्यस्तो रोग देखा परेको कुनै माध्यमबाट जानकारी प्राप्त भएमा जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले प्रारम्भिक अनुसन्धान प्रतिवेदन सहित उपयुक्त नमूना संकलन गरी परीक्षणको लागि नजिकको प्रयोगशालामा पठाउनु पर्नेछ।

^{१८}(२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त नमूनाको प्रारम्भिक परीक्षण गर्दा बर्ड फ्लु भएको लक्षण देखिएमा त्यस्तो नमूनाको तुरुन्त थप परीक्षण गरी त्यसको जानकारी जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले छिटो सञ्चार माध्यमद्वारा विभाग र पशु स्वास्थ्य निर्देशनालयलाई दिनु पर्नेछ।"

^{१५} चौथो संशोधनद्वारा थप

^{१६} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित

^{१७} चौथो संशोधनद्वारा संशोधित

^{१८} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

- ^{१९}(३) उपदफा (२) बमोजिम ^{२०}“नमूनाको थप परीक्षण गर्दा” बर्ड फ्लु रोग लागेको सम्भावनालाई थप पुष्टि गर्ने प्रतिवेदन प्राप्त भएमा त्यस्तो नमूना लिइएको स्थानलाई केन्द्र विन्दुमानी केन्द्र विन्दुको तीन किलोमिटर सम्मको परिधि भित्रको क्षेत्रलाई ^{२१}मन्त्रालयले सम्भावित संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नेछ ।
- (४) उपदफा (३) बमोजिम सम्भावित संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएकोमा सो क्षेत्रबाट वा त्यस्तो क्षेत्र भएर कुनै पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ, पन्छी उत्पादन सामग्री तथा सोसंग सम्बन्धित अन्य कुराहरू ^{२२}खान बिक्री वितरण गर्न, प्रयोगमा ल्याउन तथा ओसार पसार गर्न मन्त्रालयले प्रतिबन्ध लगाउन सक्नेछ ।
- ^{२३}(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि प्राविधिक दृष्टिकोणले सम्बेदनशील देखिएको क्षेत्रमा पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्री बिक्री वितरण, भण्डारण वा ओसार पसार गर्न दिँदा बर्ड फ्लु रोग सर्न सक्ने सम्भावना देखिएमा सम्बन्धित प्राविधिकको प्रतिवेदन सहित विभागको सिफारिसमा ^{२४}मन्त्रालयले सार्वजनिक सूचना जारी

^{१९} पहिलोबाट संशोधनद्वारा संशोधित

^{२०} चौथोबाट संशोधनद्वारा संशोधित

^{२१} चौथो संशोधनद्वारा हटाइएको

^{२२} तेश्रोबाट संशोधनद्वारा संशोधित

^{२३} पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित

^{२४} तेश्रोबाट संशोधनद्वारा थप

गरी त्यस्तो क्षेत्रमा पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन समग्री विक्रि वितरण, भण्डारण वा ओसार पसार गर्न रोक लगाउन सक्नेछ ।

५. संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्ने:

(१) दफा ४ को उपदफा(१) बमोजिम सम्भावित संकटग्रस्त क्षेत्र वा अन्य क्षेत्रबाट लिइएको नमूना केन्द्रीय पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला वा विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशालामा परिक्षण गर्दा ^{२५}बर्ड फ्लु रोग लागेको प्रतिवेदन प्राप्त भएमा त्यस्तो नमूना लिइएको क्षेत्रलाई केन्द्रविन्दु मानी त्यसको वरिपरी कम्तीमा तीन किलोमिटरसम्मको ^{२६}परिधिको क्षेत्रलाई ^{२७}मन्त्रालयले ऐनको दफा ३ बमोजिम बर्ड फ्लु रोग संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नेछ ।

^{२८}(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि शहरी क्षेत्र वा सघन वस्ती भएको कुनै स्थान वा पन्छीको संख्या धेरै भएको क्षेत्रमा बर्ड फ्लु रोग लागेको प्रमाणित भएमा ^{२९}वा बर्डफ्लु रोगको संक्रमण देखा पर्न सक्ने संभावना भएमा त्यस्तो क्षेत्र वा स्थानमा ^{३०}“जोखिम विश्लेषण सहितको” प्राविधिक प्रतिवेदनको

२५ पहिलो संशोधनद्वारा सशोधित

२६ पहिलो संशोधनद्वारा थप

२७ तेश्रो संशोधनद्वारा थप

२८ चौथो संशोधनबाट थप

२९ पहिलो संशोधनद्वारा सशोधित

३० चौथो संशोधनबाट थप

आधारमा आवश्यकता अनुसार तीन किलोमिटर भन्दा कमको परिधिभित्रको क्षेत्रलाई पनि संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्न सकिनेछ ।

- ^{३१}(२) उपदफा (१) बमोजिम घोषणा गरिएको क्षेत्रबाट बाहिर सात किलोमिटर परिधिसम्मको क्षेत्रलाई विभागले सघन निगरानी क्षेत्र घोषणा गरी बर्ड फ्लु रोगको निगरानी गर्ने व्यवस्था गर्नेछ ।
- (३) उपदफा(१) बमोजिम संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएकोमा सो क्षेत्र भएर आवतजावत गर्ने जुनसुकै सवारी साधनलाई त्यस्तो क्षेत्रको सिमानामा निःसंक्रमण गरेर मात्र आवत जावत गर्न दिइने छ ।
- (४) उपदफा (१) बमोजिम घोषणा गरिएको संकटग्रस्त क्षेत्रमा त्यस्तो घोषणा कायम रहेसम्म कसैले कुनै पनि पन्छीपालन गर्न, पन्छीजन्य पदार्थ उत्पादन, प्रशोधन गर्न तथा पन्छी उत्पादन सम्बन्धी अन्य कुनै कार्य गर्न पाइने छैन ।
- (५) उपदफा (१) बमोजिम घोषणा गरिएको संकटग्रस्त क्षेत्र वा उपदफा (२) बमोजिम घोषणा गरिएको सघन निगरानी क्षेत्रमा बर्ड फ्लु रोगको रोकथाम भईसके पछि पुनःसंक्रमण देखा परेमा त्यसरी बर्ड फ्लु रोग देखा परेको क्षेत्रलाई आधार मानी उपदफा (१) बमोजिम बर्ड फ्लु रोग संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा वा उपदफा (२) बमोजिम सघन निगरानी क्षेत्रको परिधि विस्तार गरिने छ ।
- ^{३२}(६) नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सीमा क्षेत्रमा बर्ड फ्लु रोगको संक्रमण देखा परेमा मन्त्रालयले त्यस्तो संक्रमित क्षेत्रसँग सीमाना

३१ पहिलो संशोधनबाट संशोधित

३२ चौथो संशोधनबाट संशोधित

जोडिएको मुलुकलाई यथाशीघ्र सो विषयमा कूटनीतिक माध्यमद्वारा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

^{३३}(७) उपदफा (६) बमोजिम जानकारी गराइएको मुलुकले बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रणका लागि कुनै उपाय अपनाएको भए र नेपालको सीमा जोडिएको कारण देखाई त्यस्तो मुलुकबाट रोग नियन्त्रणको लागि नेपाल सरकारमा लेखी आएमा सो अनुरूप गर्नु पर्नेछ । "

^{३४}(५क) बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण: (१) प्राविधिक समितिले दफा ५ बमोजिम घोषित संकटग्रस्त क्षेत्रमा मन्त्रालयबाट तोकिएको कार्यविधि अनुसार बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण कार्य यथाशीघ्र प्रारम्भ गर्नु पर्नेछ ।

(२) विभागले दफा ५ अनुसार घोषित संकटग्रस्त क्षेत्रमा बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउन मन्त्रालयबाट तोकिएको कार्यविधि अनुसार नियन्त्रण कक्ष स्थापना गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको नियन्त्रण कक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ । "

६. नष्ट गर्नु पर्ने:

(१) दफा ५ बमोजिम घोषणा गरिएको संकटग्रस्त क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण

^{३५}"घरपालुवा" पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ, पन्छी उत्पादन सामग्री र सोसंग सम्बन्धित अन्य वस्तु औजार (निःसंक्रमण पश्चात पुनःप्रयोग गर्न सकिने बाहेक) समेत सम्पूर्ण सामग्री मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको प्रक्रिया बमोजिम नष्ट गरी

^{३३} चौथो संशोधनबाट संशोधित

^{३४} प्रचौथो संशोधनबाट थप

^{३५} चौथो संशोधनबाट थप

- सुरक्षित रूपमा व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम नष्ट गर्दा नष्ट गर्ने टोलीले के-कति पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ, पन्छी उत्पादन सामग्री नष्ट गरेको हो सो खुल्ने गरी नष्ट गरेको मिति सहितको प्रमाणित प्रति सम्बन्धित धनीलाई दिनु पर्नेछ ।
- ^{३६}(३) यस आदेशमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम घोषणा गरिएको संकटग्रस्त क्षेत्र भन्दा बाहिर सोही जिल्लाको अन्य क्षेत्र र संकटग्रस्त क्षेत्रको नजिक पर्ने सोही जिल्लासंग सिमाना जोडीएको अर्को जिल्लामा बर्ड फ्लु रोगको संक्रमण देखापरेमा त्यस्तो स्थानका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्रीलाई नष्ट गरिने छ । त्यसरी नष्ट गरिएका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्रीको यस आदेशमा उल्लेख भए बमोजिम सम्बन्धित धनीलाई क्षतिपूर्ति दिइनेछ ।
- ^{३७}(४) ^{३८}“दफा ५ बमोजिम ”घोषित संकटग्रस्त क्षेत्रबाट पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्री संकटग्रस्त क्षेत्र बाहिर लगेको वा सो क्षेत्रमा ल्याएको प्रमाणित भएमा त्यसरी लगेको वा ल्याईएको पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्री जफत गरिनेछ र जफत गरिएका र तीसंग प्रत्यक्ष संसर्गमा रहेका सम्पूर्ण पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्री समेत नष्ट गरिनेछ । यसरी नष्ट गरिएका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्री मध्ये जफत गरिएका बाहेक अन्य पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ

३६ पहिलो संशोधनबाट थप

३७ पहिलो संशोधनबाट थप

३८ चौथो संशोधनबाट संशोधित

वा पन्छी उत्पादन सामग्रीको यस आदेशमा उल्लेखभए बमोजिम सम्बन्धित धनीलाई क्षतिपूर्ति दिइनेछ ।

३९(५) विभागले दफा ५ बमोजिम घोषित संकटग्रस्त क्षेत्रभित्र चिडीयाखाना वा संरक्षण क्षेत्र परेमा सो स्थानमा रहेका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ वा पन्छी उत्पादन सामग्रीको हकमा सम्बन्धित चिडीयाखाना वा संरक्षण निकायसँग समन्वय गरी जोखिम विश्लेषण प्रतिवेदन तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन समेतको आधारमा रोग निगरानी तथा नियन्त्रणको आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

४०क. दर/रेट निर्धारण समिति:

(१) यस आदेशको प्रयोजनको लागि प्रत्येक जिल्लामा पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ र पन्छी उत्पादन सामग्रीहरूको प्रचलित बजार मूल्यको आधारमा दररेट निर्धारण गर्न देहायका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू रहेको “दर/रेट निर्धारण समिति” रहनेछः

(क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी	- अध्यक्ष
(ख) स्थानीय विकास अधिकारी	- सदस्य
(ग) प्रमुख, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	- सदस्य
(घ) प्रमुख, घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय वा घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति	- सदस्य
(ङ) मासु व्यवसायी संघ वा मासु व्यवसायीको प्रतिनिधि	- सदस्य

३९ चौथो संशोधनबाट थप

४० चौथो संशोधनबाट थप

- (च) प्रतिनिधि, उद्योग व्यवसायी संघ - सदस्य
(छ) कुखुरा पालक संघ वा कुखुरा पालन व्यवसायीको प्रतिनिधि, एक जना - सदस्य
(ज) जिल्लास्थित उपभोक्ताको हक, अधिकारको- सदस्य क्षेत्रमा क्रियाशील संघ, संस्थाका सदस्यहरू मध्येबाट अध्यक्षले तोकेको एकजना
(झ) प्रमुख, जिल्ला पशु सेवा कार्यालय - सदस्य सचिव

^{४१}(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले प्रत्येक वर्षको श्रावण महिना भित्र घरपालुवा पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ र पन्छी उत्पादन सामग्रीको दर/रेट प्रचलित बजार मूल्यको आधारमा निर्धारण गरी सो दर/रेटको जानकारी केन्द्रीय बर्ड फ्लु नियन्त्रण समन्वय समितिमा पठाउनु पर्नेछ ।

^{४२}(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले दर/रेट निर्धारण गर्दा देहाय बमोजिमका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ र पन्छी उत्पादन सामग्रीको छुट्टाछुट्टै मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ :

- (क) प्यारेन्ट तथा ग्रयाण्ड प्यारेन्ट स्टक (ब्रोइलर, लेयर्स, हाँस, तथा अन्य समेतको उमेर समूह खुल्ने गरी)
(ख) व्यवसायिक रूपमा पालिएका पन्छी (ब्रोइलर, लेयर्स, हाँस, अट्रिच, वट्टाई तथा अन्यको उमेर समूह खुल्ने गरी)
(ग) स्थानीय पन्छी (जात, उमेर समूह खुल्ने गरी)
(घ) अण्डा, दाना, मासु ।

^{४१} चौथो संशोधनबाट थप

^{४२} चौथो संशोधनबाट थप

७. क्षतिपूर्ति

४३ (१) केन्द्रीय बर्ड फ्लु रोग नियन्त्रण समन्वय समितिले दफा ६क. बमोजिम प्राप्त दर/रेट र दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम नष्ट गर्ने टोलीले दिएको क्षतिको प्रमाणित विवरणका आधारमा नष्ट गरिएका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ र पन्छी उत्पादन सामग्रीको क्षतिको रकम निर्धारण गरी सम्बन्धित धनीलाई क्षति रकमको पचहत्तर प्रतिशतसम्म क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउनेछ ।

४४ (२) उपदफा (१) बमोजिम निर्धारण भएको क्षतिपूर्ति वापतको रकम प्राप्त गर्नको लागि सम्बन्धित धनीले दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिम पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ, पन्छी उत्पादन सामग्री वा सोसँग सम्बन्धित अन्य वस्तुहरू नष्ट गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्ता पन्छी पैठारी गर्दा विभागबाट प्राप्त सिफारिस पत्र, पशु क्वारेन्टाईन प्रमाणपत्र, भन्सार प्रज्ञापनपत्र, दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम नष्ट गर्ने टोलीले दिएको प्रमाणित कागजात र मन्त्रालयले तोकेका अन्य कागजात सहित सम्बन्धित जिल्ला पशु सेवा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
“तर व्यवसायिक फार्मको रूपमा पन्छी पालन नगर्ने व्यक्तिले विभागको सिफारिसपत्र, क्वारेन्टाइन प्रमाणपत्र र भन्सार प्रज्ञापनपत्र पेश गर्नुपर्नेछैन ।”

(३) उपदफा (२) बमोजिमका कागजात पेश नगर्ने वा गर्न नसक्ने धनीलाई कुनै पनि प्रकारको क्षतिपूर्ति दिइने छैन ।

४३ चौथो संशोधनद्वारा थप

४४ चौथो संशोधनबाट थप

- (४) उपदफा (२) बमोजिम पर्न आएको निवेदन उपरको कारबाही १५ दिनभित्र टुंग्याई सम्बन्धित धनीलाई निर्णय भएको १५ दिनभित्र क्षतिपूर्ति वापत भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।
- ^{४५}(५) कसैले यस आदेशको विपरित हुने गरी विक्री वितरण वा ओसारपसार गरेको पन्छी वा पन्छीजन्य पदार्थ पक्राउ गरी नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा बुझाएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई ६ हप्तासम्मको पन्छी चल्ला भएमा प्रति चल्लाको पाँच रुपैया र ६ हप्ताभन्दा माथिको पन्छी भएमा प्रति पन्छी दश रुपैयाका दरले पुरस्कार प्रदान गरिनेछ ।

८. जनशक्ति व्यवस्थापन:

- (१) दफा ५ बमोजिम संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा भएका जिल्लामा सो रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्नको लागि प्राविधिक समितिले आवश्यकता अनुसार जिल्ला भित्रका जुनसुकै कार्यालयका कर्मचारीलाई खटाउन सक्नेछ । प्राविधिक समितिले आवश्यकता अनुसार बिदाका दिनमा समेत आ—आफनो कार्यालय सञ्चालन गरी सेवा प्रदान गर्न लगाउन सक्नेछ ।
- (२) देश भित्र बर्ड फ्लु रोगको संक्रमण देखिए पछि विभागले आफ्नो मातहतका सम्पूर्ण कर्मचारी तथा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जिल्लास्तरका कार्यालयका कर्मचारीलाई विशेष परिस्थितिमा बाहेक बिदामा बस्न नपाउने गरी रोक लगाउन सक्नेछ ।
- (३) बर्ड फ्लु रोगको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्नको लागि विभाग वा विभागले तोकेको जिल्ला पशु सेवा कार्यालयले नपुग आवश्यक जनशक्ति करारमा नियुक्ति गरी काममा लगाउन सक्नेछ ।

^{४५} पहिलो संशोधनद्वारा थप

९. पारिश्रमिक तथा सुविधा: प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि यस आदेश बमोजिम काममा खटाइएका जुनसुकै कर्मचारीलाई सो कार्यमा खटिएको अवधिमा देहाय बमोजिमको थप सुविधा प्रदान गरिनेछ:
- (क) नियमानुसार पाउने तलब तथा दैनिक भ्रमण भत्ता वा प्रचलित ज्यालामा थप शतप्रतिशत आर्थिक सुविधा,
  - (ख) बिदाको दिनमा काम गरेबापत प्रत्येक बिदाको दिनका लागि खण्ड (क) बमोजिम पाउने रकममा थप शतप्रतिशत आर्थिक सुविधा,
  - ^{४६}(ख१) बर्ड फ्लु रोग लागेको पन्छीलाई नष्ट गर्न क्वारेन्टाइन क्याम्पमा बस्ने कर्मचारीलाई क्याम्पमा बसेको अवधिभर प्रति व्यक्ति प्रतिदिन तीनसय रुपैयाँका दरले खाना र खाजा खर्च,
  - (ग) संकटग्रस्त क्षेत्रमा रोग नियन्त्रण कार्यका लागि खटिने सम्पूर्ण जनशक्तिको व्यक्तिगत सुरक्षाको निमित्त पोशाक तथा अन्य आवश्यक सामग्री,
  - (घ) बर्ड फ्लु रोग रोकथाम, नियन्त्रण गर्नको लागि केन्द्रीय, क्षेत्रीय र जिल्लास्तरमा खटिने टोली प्रमुख र केन्द्रीय स्तरमा रही समन्वयात्मक भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने व्यक्तिलाई एक सेट मोबाइल फोन,
  - (ङ) बर्ड फ्लु रोग रोकथाम, नियन्त्रण गर्नको लागि खटिएका प्रत्येक व्यक्तिको स्वास्थ्य परीक्षणको लागि लाग्ने सम्पूर्ण

---

^{४६} पहिलो संशोधनद्वारा थप

खर्च तथा बिरामी परेमा औषधी उपचारको सम्पूर्ण खर्च नेपाल सरकारले व्यहोर्ने,

- (च) बर्ड फ्लु रोग रोकथाम, नियन्त्रण तथा उन्मूलन गर्नका लागि खटिने कर्मचारी, ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता र दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने श्रमिक समेतको खटिएको अवधिमा वा सोही रोगको कारणबाट मृत्यु भएमा प्रत्येक मृतकको परिवारलाई ^{४७}नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले दश लाख रुपैयाँ उपलब्ध गराउने।

स्पष्टीकरण “परिवार” भन्नाले कर्मचारीसंग बस्ने तथा निज आफैले पालनपोषण गर्नु पर्ने पति, पत्नी, छोरा, अविवाहित छोरी, धर्मपुत्र, अविवाहित धर्मपुत्री, बाबु, आमा वा सौतेनी आमा सम्झनु पर्छ र सो शब्दले पुरुष कर्मचारीको हकमा निजको बाजे, बज्यै तथा महिला कर्मचारीको हकमा निजको सासु, ससुरालाई समेत जनाउँदछ।

१०. फुकुवा गर्ने:

- (१) दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम सम्भावित संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरेकोमा सो क्षेत्रमा बर्ड फ्लु रोग लागेको प्रमाणित नभएमा ^{४८}मन्त्रालयले उक्त घोषणा फिर्ता लिई दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम लगाईएको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्नेछ।
- (२) दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएको क्षेत्रभित्र रहेका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ, पन्छी

^{४७} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

^{४८} तेश्रो संशोधनद्वारा संशोधित

उत्पादन सामग्री तथा सोसंग सम्बन्धित अन्य संक्रमित वस्तु नष्ट गरिएको अन्तिम मितिबाट ^{४९}बयालिस दिनसम्म बर्ड फ्लू रोग पुनः देखा नपरेमा पूर्वघोषित संकटग्रस्त क्षेत्र र ओसार पसारमा लगाईएको प्रतिबन्ध ^{५०}मन्त्रालयले फुकुवा गर्नेछ ।

^{५१}"(३) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि पन्छी बजार क्षेत्रलाई दफा ५ बमोजिम संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएकोमा सो बजार क्षेत्रभित्र रहेका पन्छी, पन्छीजन्य पदार्थ, पन्छी उत्पादन सामग्री तथा सोसँग सम्बन्धित अन्य संक्रमित वस्तु मन्त्रालयले नष्ट गर्न लगाई निसंक्रमण कार्य सम्पन्न भए पछि यो आदेश बमोजिम लगाइएको प्रतिबन्ध फुकुवा गर्नु पर्नेछ ।"

११. **स्वीकृति लिनुपर्ने:** एकपटक संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा भएको क्षेत्रमा पुनः पन्छी सम्बन्धी कुनै व्यवसाय सञ्चालन गर्नु परेमा सम्बन्धित जिल्ला पशु सेवा कार्यालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

१२. **कागजातको ढाँचा निर्धारण:** यस आदेश बमोजिम गरिने कार्यका लागि आवश्यक पर्ने कागजातको ढाँचा^{५२} तथा प्राविधिक कार्यविधि विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

---

४९ तेश्रो संशोधनद्वारा सशोधित

५० तेश्रो संशोधनद्वारा सशोधित

५१ चौथो संशोधनबाट थप

५२ पहिलो संशोधनद्वारा थप